

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Ν. 3094/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρθρο 3 § 5)

Πρόταση άμεσης τροποποίησης μη σύννομων σημείων α) του υπ. αριθμ. Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 διευκρινιστικού εγγράφου της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και β) της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ιωάννης Σακέλλης

Ειδικός Επιστήμονας: Βασίλης Τζέμος

ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

Αριθμ. Πρωτ.: : 130651

Ειδικός Επιστήμονας Δρ. Βασίλης Γ. Τζέμος
20.12.2010

1) Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κύριο Γεώργιο Κουτρουμάνη
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Πειραιώς 40, Τ.Κ. 10182, Αθήνα

2) Γενική Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων κυρία Αθηνά Δρέττα
Σταδίου 29, Τ.Κ. 10110 Αθήνα

3) Γενική Διευθύντρια Κοινωνικής Ασφάλισης
Δρ. Άρτεμη Δεδούλη Αναγνώστου
Σταδίου 29, Τ.Κ. 10110

4) Διοικητή ΟΑΕΕ κύριο Γ. Βουδούρη
Ακαδημίας 22, Τ.Κ. 10671, Αθήνα

5) Διεύθυνση Ασφάλισης ΟΑΕΕ
Σατωβριάνδου 18, Αθήνα, Υπόψιν κ. Κυριάκη

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Ν. 3094/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρθρο 4 παρ. 6)

ΘΕΜΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ: Πρόταση άμεσης τροποποίησης μη σύννομων σημείων α) του υπ. αριθμ. Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 διευκρινιστικού εγγράφου της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και β) της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ

1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Με το παρόν πόρισμά της η Αρχή μας **προτείνει την άμεση τροποποίηση συγκεκριμένων σημείων του υπ. αριθμ. Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 εγγράφου της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων** (με τίτλο: Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 25 του ν. 3846/2010 (Φ.Ε.Κ. 66 Α΄) «*Εγγυήσεις για την εργασιακή ασφάλεια και άλλες διατάξεις*», σχετικά με θέματα ασφάλισης επαγγελματιών, βιοτεχνών και εμπόρων σε περιοχές με ειδικά πληθυσμιακά κριτήρια) **και της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ** (με τίτλο: «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 25 του Ν. 3846/10») τα οποία δεν εξειδικεύουν αλλά τροποποιούν ανεπίτρεπτα και ενίοτε αντισυνταγματικά το ισχύον άρθρο 25 του ν. 3846/2010. Με επιμέρους «ρυθμίσεις» - οδηγίες στα έγγραφα αυτά επαναλαμβάνεται το πολύ προβληματικό, από την οπτική του δημοσίου δικαίου, φαινόμενο, της μετατροπής επί τα χείρω για τα δικαιώματα των ασφαλισμένων, νομικών ρυθμίσεων με ισχύ τυπικού νόμου με ψευδοερμηνευτική εγκύκλιο. Αυτό είχε διαπιστωθεί και στηλιτευτεί αυτό την Αρχή μας με μερική αποτελεσματικότητα στην ίδια κρίσιμη θεματική με το πόρισμά μας για την άμεση ανάκληση της εγκυκλίου 113/2009 του ΟΑΕΕ (www.synigoros.gr). Η επανάληψη του φαινομένου αυτού κακοδιοίκησης σε μία εποχή έντονης νομοθετικής συρρίκνωσης των κοινωνικοασφαλιστικών δικαιωμάτων δημιουργεί σοβαρά προβλήματα..

Είχαμε τονίσει στο προηγούμενο σχετικό πόρισμά μας ότι η απόφαση για υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ παραβλέποντας το σαφές γράμμα της ισχύουσας νομοθεσίας αντίκειται ευθέως στην αρχή της νομιμότητας. Οι διοικήσεις των ασφαλιστικών οργανισμών και η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν έχουν γενική νομοθετική αρμοδιότητα. Οφείλουν να τηρούν το Σύνταγμα, το κοινωνικοασφαλιστικό νομικό πλαίσιο και τους κανονισμούς λειτουργίας των ασφαλιστικών οργανισμών. Δημοσιονομικοί δε λόγοι δεν συγχωρούν σε καμία περίπτωση την ανατροπή της νομιμότητας και τον περιορισμό νομικά κατοχυρωμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων από την διοίκηση (βλ. V. Tzemos, *Das Untermaßverbot*, 2004, σ. 71επ. με περαιτέρω παραπομπές. Στην ίδια κατεύθυνση Α. Μάνεσης, Η προβληματική της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων στον

Ευρωπαϊκό Χώρο, σε: Ίδρυμα Μαραγκοπούλου, 1995, Όψεις της προστασίας ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, σ. 172επ. (176), Γ. Κατρούγκαλος, Το κοινωνικό κράτος της μεταβιομηχανικής εποχής, 1998, σ. 537επ.) , εν προκειμένω από τον ΟΑΕΕ. Το κοινωνικοασφαλιστικό νομικό πλαίσιο είναι γενικώς δεσμευτικό και δεν εφαρμόζεται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς υπό την αίρεση των καλών δημοσιονομικών δεδομένων τους. Επίσης υπάρχουν συγκεκριμένοι θεσμικά επιτρεπτοί τρόποι αλλαγής της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας: Ο νόμος τροποποιείται με συννόμως θεσπισθέντα νεώτερο τυπικό ή ουσιαστικό νόμο και όχι με ανατρεπτική του περιεχομένου του εγκύκλιο.

Τα χρήσιμα σε πολλά σημεία άνω έγγραφα της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του ΟΑΕΕ δεν είναι νομικά δεσμευτικά κείμενα. Μολαταύτα, λόγω της μεγάλης πρακτικής σημασίας τους και της de facto εσωτερικής δεσμευτικότητας που αναπτύσσουν για τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΕ, προτείνουμε να τροποποιηθούν άμεσα.

2. Ιστορικό της προηγούμενης διαμεσολάβησης της Αρχής μας

Η Ανεξάρτητη Αρχή μας έχει επανειλημμένα ασχοληθεί με το κρίσιμο για πολλές χιλιάδες ελεύθερους επαγγελματίες της επαρχίας ζήτημα της υποχρεωτικής ασφάλισης ή όχι στον ΟΑΕΕ. Προσπαθώντας και σε μεγάλο βαθμό επιτυγχάνοντας να αποτρέψουμε την εφαρμογή της καταφανώς μη σύννομης εγκυκλίου 113/2009 του ΟΑΕΕ αποστείλαμε την 23.3.2010 πόρισμα προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ζητώντας την άμεση ανάκληση της παράνομης και περιοριστικής για τα ασφαλιστικά δικαιώματα των ελευθέρων επαγγελματιών της επαρχίας εγκυκλίου. Η εγκύκλιος ουδέποτε ρητώς ανακλήθηκε αλλά αντικαταστάθηκε από το άρθρο 25 του ν. 3846.2010. Προς διευκρίνιση της εφαρμογής του άρθρου 25 του ν. 3486/2010 εξεδόθη το υπ. αριθμ. Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 έγγραφο της Γενικής Γραμματέως Κοινωνικών Ασφαλίσεων που είναι αναρτημένο στη ιστοσελίδα του ΟΑΕΕ (oae.gr). Σε συνέχεια της εφαρμογής του άρθρου 25 του ν. 3846, οι αναφορές των πολιτών για το θέμα της

εγκυκλίου σχετικά μειώθηκαν. Σε αυτό συνέτεινε και η ρητή απάντησή της Αρχής μας ότι η υπαγωγή ή όχι στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ κρίνεται από τον Μάιο του 2010 από τις προϋποθέσεις που θέτει το ασαφές αλλά πλήρως νομικά δεσμευτικό άρθρο 25 του ν. 3846/2010. Συνεχίζουν να υφίστανται διαμαρτυρίες για επίκληση της μη ισχύουσας εγκυκλίου 113/2009 του ΟΑΕΕ, οι οποίες είναι όμως περιορισμένες και φαίνεται να τείνουν προς εξάλειψη μετά τις διαμεσολαβητικές μας προτάσεις αλλά και την εποικοδομητική συνεργασία μας με την Γενική Διεύθυνση ασφάλισης του ΟΑΕΕ. Είναι σημαντικό ότι και από τα διευκρινιστικά έγγραφα αλλά και όπως ενημερωθήκαμε από τον ΟΑΕΕ και από τις προφορικές οδηγίες της διοίκησης του ΟΑΕΕ προκύπτει ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΕ δεν πρέπει να επικαλούνται και να εφαρμόζουν την εγκύκλιο 113/2009 αλλά αποκλειστικά το άρθρο 25 του ν. 3846/2010.

Όμως από τις αναφορές που λαμβάνουμε ανακύπτουν κάποια νέα επιμέρους σοβαρά ζητήματα, τα οποία συναρτώνται συχνά ευθέως με «ψευδοερμηνευτικά» σημεία που εισάγουν σε αντίθεση με το γράμμα, το πνεύμα και την σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία του άρθρου 25 του ν. 3846/2010 το διευκρινιστικό έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η εγκύκλιος 80/2010 του ΟΑΕΕ.

Για ορισμένα από τα θέματα αυτά αποστείλαμε πορισματικό έγγραφο στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στη Διοίκηση του ΟΑΕΕ την 29.10.2010 (με τίτλο: Προτάσεις εφαρμογής του άρθρου 25 του ν. 3846/2010 από τον ΟΑΕΕ και επιμέρους τροποποιήσεων του υπ. αριθμ. Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 διευκρινιστικού εγγράφου από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων) το οποίο περιείχε συγκεκριμένες προτάσεις για άμεση σύμφωνη με το άρθρο 25 αλλά και το Σύνταγμα τροποποίηση των δυο διευκρινιστικών εγγράφων. **Δυστυχώς δεν λάβαμε μέχρι σήμερα κάποια έγγραφη ή τηλεφωνική ενημέρωση, παρότι είχαμε επισημάνει ότι τα ζητήματα ήταν επείγον να επαναρρυθμιστούν καθώς συνεχώς εμφανίζονταν σε πληθώρα αναφορών πολιτών ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη.** Στα πλαίσια των με το παρόν πόρισμα συγκεκριμένων προτάσεων της Αρχής μας παρακαλούμε για έγγραφη και αιτιολογημένη απάντηση και στις προτάσεις που θέταμε και στο από 29.10.2010 (μερικώς επικαλυπτόμενο κατ' αντικείμενο με το παρόν πόρισμα) πορισματικό μας έγγραφο.

3. Τα τρία βασικά σημεία που πρέπει να τροποποιηθούν άμεσα και να μην δεσμεύουν τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΕ

Τα δύο άνω διευκρινιστικά έγγραφα σε τρία τουλάχιστον βασικά σημεία επαναρρυθμίζουν κατά τρόπο μη σύννομο, αντισυνταγματικό κα δυσμενέστερο για τους ελεύθερους επαγγελματίες της επαρχίας τα ήδη δυσμενώς σε σχέση με το προϊσχύον νομικό καθεστώς ρυθμιζόμενα στο άρθρο 25 του ν. 3846/2010. Τα δύο βασικά σημεία **συνάπτονται με εισαγόμενη αναδρομική, μη σύννομη, ρύθμιση α) του επαχθούς και δυσαπόδεικτου κριτηρίου της πραγματικής άσκησης που αντικαθιστά το ασφαλέστερο κριτήριο της επαγγελματικής έδρας και β) του νέου δυσμενέστερου εισοδηματικού κριτηρίου. Το άρθρο 25 του ν. 3846/2010 ισχύει από 11.5.2010 και στα σημεία που δεν εισάγει ρητά αναδρομικές ρυθμίσεις ισχύει μόνο για το μέλλον χωρίς να δύνανται διοικητικά έγγραφα, εγκύκλιοι ή οδηγίες να εισάγουν αναδρομική εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων.**

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το επισφαλές κριτήριο της πραγματικής άσκησης δραστηριότητας αντικαθιστά το κριτήριο της επαγγελματικής έδρας ως γνώμονα υπαγωγής στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ από 11.5.2010 (ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του ν. 3846/2010) και όχι αναδρομικά. Αυτό προκύπτει και από την γραμματική διατύπωση του άρθρου 25 αλλά και από την μόνη σύμφωνα με το Σύνταγμα επιτρεπτή ερμηνεία του. Επομένως για την υπαγωγή στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ κρίσιμη είναι η απόδειξη της πραγματικής άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας και σε περιοχές υποχρεωτικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ μόνο για μετά την 11.5.2010 και επουδενί από 1.1.2009 ή από 1.11.2009, όπως υπολαμβάνουν νομικά εσφαλμένα σε αρκετά σημεία τους τα δύο διευκρινιστικά έγγραφα. Αυτό πρέπει να τροποποιηθεί και να εφαρμόζεται άμεσα, σύμφωνα με την πρότασή μας από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΕ.

Ακριβώς το ίδιο ισχύει και για το εισοδηματικό κριτήριο του 400πλασίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη. Αυτό πρέπει να αντικαθιστά το κριτήριο του

500πλασίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη για το έτος 2011 και τα επόμενα και όχι για το έτος 2010 και τα επόμενα, όπως νομικά εσφαλμένα καθοδηγούνται οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΕ από τα δύο υπηρεσιακά διευκρινιστικά έγγραφα.

Όμως εισάγεται και ένα τρίτο βασικό σημείο που επαναρρυθμίζει μη νόμιμα το άρθρο 25. Προτείνεται αυθαίρετα από τα διευκρινιστικά έγγραφα η υποχρεωτική ασφάλιση στον ΟΑΕΕ χωρίς εφαρμογή των ορισμών του άρθρου 25 προσώπων που ασκούν « αποκλειστικά και μόνο επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών, όπως λογιστές, σύμβουλοι επιχειρήσεων, ασφαλιστές, ψυχολόγοι, παροχή υπηρεσιών μέσω internet κλπ.». Αυτό δεν έχει έρεισμα στο νόμο 3846/2010 και προτείνεται να απαλειφθεί άμεσα από τις δύο έγγραφες οδηγίες. Όπως όλοι οι ελεύθεροι επαγγελματίες έτσι και οι επαγγελματίες που ασκούν αποκλειστικά και μόνο επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών, όπως λογιστές, σύμβουλοι επιχειρήσεων, ασφαλιστές, ψυχολόγοι, παροχή υπηρεσιών μέσω internet κλπ (:), υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ μόνο υπό τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 25 και όχι συλλήβδην και άνευ όρων.

4. Συγκεκριμένες προτάσεις άμεσης τροποποίησης των μη σύννομων και αντισυνταγματικών οδηγιών του διευκρινιστικού εγγράφου Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 της Γενικής Γραμματέως Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ.

4.1. Το κριτήριο της πραγματικής άσκησης επαγγέλματος αντί του προηγουμένως ισχύοντος κριτηρίου της επαγγελματικής έδρας πρέπει να εφαρμόζεται από 11.5.2010 και όχι από 1.1.2009.

Η μη σύννομη ρύθμιση του διευκρινιστικού εγγράφου έχει ως εξής: «1. **iii. (ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1: ΕΔΡΑ - ΑΣΚΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ – ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ)**

Οι επαγγελματιοβιοτέχνες και έμποροι της παραπάνω κατηγορίας που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. και έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α. λόγω εισοδηματικών κριτηρίων, επιβάλλεται να κληθούν και να ελεγχθούν **σχετικά με τον τόπο άσκησης της δραστηριότητάς τους** και αν διαπιστωθεί αποδεδειγμένα ότι από 01.01.2009 άσκησαν τη δραστηριότητά τους και σε περιοχές υποχρεωτικής ασφάλισης του Ο.Α.Ε.Ε. να υπαγάγονται από 11.05.2010 στην υποχρεωτική ασφάλιση του Οργανισμού.»

Η ως άνω μη σύννομη ρύθμιση λαμβάνεται ως δεδομένη και επαναλαμβάνεται σε αρκετά σημεία της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ που επίσης πρέπει να απαλειφθούν και να μην εφαρμόζονται. Προτείνουμε η άνω παράγραφος να αναδιατυπωθεί ως εξής:

«Οι επαγγελματιοβιοτέχνες και έμποροι της παραπάνω κατηγορίας που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. και έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α. λόγω εισοδηματικών κριτηρίων, επιβάλλεται να κληθούν και να ελεγχθούν σχετικά με τον τόπο άσκησης της δραστηριότητάς τους και αν διαπιστωθεί αποδεδειγμένα ότι από 11.5.2010 άσκησαν τη δραστηριότητά τους και σε περιοχές υποχρεωτικής ασφάλισης του Ο.Α.Ε.Ε. να υπαγάγονται από 11.05.2010 στην υποχρεωτική ασφάλιση του Οργανισμού.»

4.2. Το εισοδηματικό κριτήριο αλλάζει για τα έτη από 2011 και ύστερα

Η μη σύννομη ρύθμιση του διευκρινιστικού εγγράφου έχει ως εξής: «1. **α** (ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1: ΕΔΡΑ - ΑΣΚΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ –

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ)

Επίσης, με τις διατάξεις της παραγράφου 1 επέρχονται μεταβολές στις ισχύουσες διατάξεις τόσο ως προς το ύψος του εισοδηματικού κριτηρίου, όσο και ως προς τις περιοχές άσκησης της δραστηριότητας.

α. Το εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του αρμόδιου ασφαλιστικού φορέα του ασφαλισμένου των εν λόγω περιοχών, είναι ο μέσος όρος των εισοδημάτων των τριών πρώτων ετών από την έναρξη του επαγγέλματος. Εφόσον ο μέσος όρος των εισοδημάτων αυτών ξεπερνά το 400πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη όπως ισχύει κάθε φορά (αντί του 500πλάσιου

που ίσχυε μέχρι 11.05.2010), ο ασφαλισμένος υπάγεται στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε., σε αντίθετη δε περίπτωση υπάγεται στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α..

Διευκρινίζουμε ότι ο μέσος όρος των εισοδημάτων τριετίας ετών που προηγούνται του 2010 θα συγκρίνεται με το 500πλάσιο του Η.Α.Ε., ενώ ο μέσος όρος εισοδημάτων τριετίας στην οποία εμπεριέχεται και το έτος 2010 ή τα επόμενα, θα συγκρίνεται με το 400πλάσιο του Η.Α.Ε..

Παράδειγμα 1: Έλεγχος που πραγματοποιείται το έτος 2011. Η κρινόμενη τριετία είναι τα έτη 2007-2009. Ο μέσος όρος των εισοδημάτων της τριετίας αυτής θα συγκριθεί με το 500πλάσιο του Η.Α.Ε. προκειμένου να καθοριστεί ο φορέας ασφάλισης.

Παράδειγμα 2: Έλεγχος που πραγματοποιείται το έτος 2013. Η κρινόμενη τριετία είναι τα έτη 2009-2011. Ο μέσος όρος των εισοδημάτων της τριετίας αυτής θα συγκριθεί με το 400πλάσιο του Η.Α.Ε. προκειμένου να καθοριστεί ο φορέας ασφάλισης.».

Η άνω μη σύννομη ρύθμιση λαμβάνεται ως δεδομένη και επαναλαμβάνεται σε αρκετά σημεία της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ που επίσης πρέπει να απαλειφθούν και να μην εφαρμόζονται.

Προτείνεται η πλήρης απόσυρση των ανωτέρω και η αντικατάστασή τους από την εξής παράγραφο:

«Διευκρινίζουμε ότι ο μέσος όρος των εισοδημάτων τριετίας ετών που προηγούνται του 2011 θα συγκρίνεται με το 500πλάσιο του Η.Α.Ε., ενώ ο μέσος όρος εισοδημάτων τριετίας στην οποία εμπεριέχεται και το έτος 2011 ή τα επόμενα, θα συγκρίνεται με το 400πλάσιο του Η.Α.Ε.»

Χρήσιμο θα είναι να επεξηγηθεί η διατύπωση και από παραδείγματα.

4.3. Οι επαγγελματίες που ασκούν αποκλειστικά επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών δεν πρέπει να υπάγονται αυτόματα στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ αλλά πρέπει να εφαρμόζεται και σε αυτούς το πλέγμα ρυθμίσεων του άρθρου 25 παρ. 1 του ν. 3846/2010.

Η μη σύννομη ρύθμιση του διευκρινιστικού εγγράφου έχει ως εξής: «1. **α**
(ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1: ΕΔΡΑ - ΑΣΚΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ –
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ)

δ. Θεωρούμε απαραίτητο να επισημάνουμε ότι τα πρόσωπα τα οποία έχουν την έδρα τους σε περιοχές της περίπτωσης 1α και ασκούν αποκλειστικά και μόνο επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών, όπως λογιστές, σύμβουλοι επιχειρήσεων, ασφαλιστές, ψυχολόγοι, παροχή υπηρεσιών μέσω internet κλπ, πρέπει να ασφαρίζονται υποχρεωτικά στον Ο.Α.Ε.Ε., ανεξάρτητα από εισοδηματικά κριτήρια, δεδομένου ότι κατά τεκμήριο η άσκηση της δραστηριότητας αποκλειστικά και μόνο στις περιοχές αυτές δεν μπορεί να αποτελεί πηγή βιοπορισμού γιατί απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό ανθρώπων και περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων και ως εκ τούτου η άσκηση της δραστηριότητας αυτής σε αστικές περιοχές φαίνεται αναπόφευκτη. Στις περιπτώσεις προσώπων της κατηγορίας αυτής, που προβάλλεται ως επιχείρημα η μη άσκηση δραστηριότητας πέραν των περιοχών αυτών, γνώμη της Υπηρεσίας μας είναι ότι θα πρέπει να υπογράψουν υπεύθυνη δήλωση περί μη άσκησης δραστηριότητας σε αστικές περιοχές, με το δεδομένο ότι δεν είναι αγρότες και δεν υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α.»

Η παράγραφος αυτή πρέπει να απαλειφθεί. Η άνω μη σύννομη ρύθμιση λαμβάνεται ως δεδομένη και επαναλαμβάνεται σε αρκετά σημεία της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ που επίσης πρέπει να απαλειφθούν και να μην εφαρμόζονται.

4.4.Οι πρόσθετες προϋποθέσεις (διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με τον χρόνο επανέναρξης) για εμπόρους που κάνουν επανέναρξη επαγγέλματος που θέτουν τα διευκρινιστικά έγγραφα δεν είναι σύννομες και πρέπει επίσης να απαλειφθούν.

Η μη σύννομη ρύθμιση του διευκρινιστικού εγγράφου έχει ως εξής: 1. **α**
(ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4 σελ. 6 και 7 του εγγράφου)

«Όπως είναι γνωστό, για την ασφάλιση των εμπόρων σε όλη την επικράτεια, πριν τη θέση σε ισχύ του νόμου 3050/2002, δεν ίσχυε ούτε πληθυσμιακό, ούτε εισοδηματικό κριτήριο. Μετά το νόμο 3050/2002, οι έμποροι που είχαν την έδρα τους και ασκούσαν τη δραστηριότητά τους σε περιοχές με ειδικά πληθυσμιακά κριτήρια και είχαν υπαχθεί στην ασφάλιση του πρώην Τ.Α.Ε. παρέμειναν στην υποχρεωτική ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε.-Τ.Α.Ε. (σήμερα Ο.Α.Ε.Ε.) και δεν αλλάζει το καθεστώς ασφάλισής τους ούτε με τις νέες διατάξεις (παράγραφος 4 άρθρου 25).

Επειδή είναι δυνατό να παρουσιαστούν περιπτώσεις εμπόρων με διακοπή εργασιών και επανέναρξή τους, προκειμένου να αλλάξει το καθεστώς ασφάλισης με την υπαγωγή στις διατάξεις των περιπτώσεων 1α και 1β, θεωρούμε ότι οι περιπτώσεις αυτές πρέπει να αντιμετωπίζονται ανάλογα με το χρόνο επανέναρξης των εργασιών. Εάν δηλαδή, γίνει επανέναρξη πριν την παρέλευση τουλάχιστον ενός έτους από τη διακοπή, στον ίδιο χώρο και με το ίδιο ιδιοκτησιακό και νομικό καθεστώς, τότε η υπαγωγή τους στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. πρέπει να είναι υποχρεωτική, θεωρώντας ότι ασκείται το ίδιο επάγγελμα. Σε αντίθετη περίπτωση, είναι δίκαιο και λογικό οι εν λόγω έμποροι να υπάγονται στο καθεστώς της περίπτωσης 1α ή 1β ανάλογα, λαμβάνοντας όμως ως τριετία για τον προσδιορισμό του φορέα ασφάλισης την τελευταία τριετία που προηγήθηκε της διακοπής των εργασιών.»

Η παράγραφος αυτή πρέπει να απαλειφθεί. Η ως άνω μη σύννομη ρύθμιση λαμβάνεται ως δεδομένη και επαναλαμβάνεται σε αρκετά σημεία της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ που επίσης πρέπει να απαλειφθούν και να μην εφαρμόζονται.

Δηλαδή, πρέπει να εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 25 του ν. 3846/2010, χωρίς χρονικό όριο κατά την επανέναρξη.

4.5.Απάλειψη από την λίστα της σελ. 2επ. της εγκυκλίου 80/2010 του ΟΑΕΕ της κατηγορίας ιδ. και η επαναρρύθμιση σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των κατηγοριών ι. και ιε.

Στης σελίδες 2επ. της εγκυκλίου 80/2010 συστηματοποιούνται υπό κεφάλαιο β) «ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΠΟΥ ΕΝΩ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

ΣΕ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΟΑΕΕ».

Στην συστηματική αυτή κατάταξη από την διοίκηση του ΟΑΕΕ έχουν παρεισφρήσει αυθαίρετα και χωρίς κάλυψη από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατηγορίες ελευθέρων επαγγελματιών, που πρέπει άμεσα να απαλειφθούν ή να επαναρρυθμιστούν.

Προβληματικές νομικά περιπτώσεις, που πρέπει άμεσα να απαλειφθούν ή να επαναρρυθμιστούν είναι ιδίως οι κατηγορίες ι, ιδ. και ιε:

«ι) Οι συνταξιούχοι του ΟΓΑ που συνεχίζουν και μετά τη συνταξιοδότησή τους την ίδια επαγγελματιοβιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα με έδρα προαιρετικές περιοχές αλλά μετά τη συνταξιοδότησή τους επεκτείνουν το επάγγελμά τους με προσθήκη νέας δραστηριότητας που δεν υπήρχε (ασχέτως εάν πρόκειται για επεκτεινόμενο ή μη επάγγελμα) (Βλέπε κεφάλαιο Γ, 2) Σημειωτέον ότι συναφώς πρέπει να απαλειφθεί και η παράγραφος ΣΤ) στη σελ. 22. ΣΤ) *ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 64 ΕΤΩΝ*

Σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις του ΟΓΑ, δεν υπάγονται στην ασφάλισή του δραστηριοποιούμενοι επαγγελματίες άνω των 64 ετών, οι οποίοι δεν ασφαλίζονται ή συνταξιοδοτούνται από άλλον φορέα κύριας ασφάλισης.

Κατά συνέπεια οι επαγγελματίες άνω των 64 ετών που δραστηριοποιούνται σε προαιρετικές περιοχές με οποιοδήποτε υπαγόμενο στον ΟΑΕΕ επάγγελμα (πχ καφεενείο, λογιστής κλπ) υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ.

Ειδικά οι ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων και οι ιδιοκτήτες επιπλωμένων διαμερισμάτων ηλικίας άνω των 64 ετών, οι οποίοι δεν ασφαλίζονται ή συνταξιοδοτούνται από άλλον φορέα κύριας ασφάλισης, ασφαλίζονται υποχρεωτικά στον ΟΑΕΕ, ανεξαρτήτως του αριθμού των δωματίων που κατέχουν.»

.....

ιε) Οι ασκούντες τα παρακάτω επαγγέλματα:

- οι παρέχοντες κάθε είδους υπηρεσία μέσω internet
- οι προγραμματιστές
- οι κατέχοντες άδεια λειτουργίας ραδιοφωνικού σταθμού
- οι κατέχοντες άδεια λειτουργίας τηλεοπτικού σταθμού
- οι παραγωγοί ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών προγραμμάτων

- οι παραγωγοί τηλεοπτικών και κινηματογραφικών ταινιών
- οι δημοσιογράφοι (για δημοσιογραφικές δραστηριότητες μη υπαγόμενες στα ασφαλιστικά τους ταμεία)
- οι εμπειρογνώμονες – πραγματογνώμονες-σύμβουλοι επιχειρήσεων
- οι διαφημιστές-διαφημιστικά γραφεία
- οι εισαγωγείς – εξαγωγείς προϊόντων [ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ οι παραγωγοί με πρωτογενή αγροτική δραστηριότητα (Ν. 3518/06 άρθρο 52). Σχετική εγκύκλιος 8/07]
- οι εκτελούντες μεταφορές
- οι ιδιοκτήτες εταιρειών ταχυμεταφορών (courier)
- τροφοδοσία πλοίων
- ενοικιάσεις σκαφών αναψυχής
- ενοικιάσεις αυτοκινήτων (ΠΡΟΣΟΧΗ: Στα νησιά κάτω των 3100 κατοίκων για το συγκεκριμένο επάγγελμα θα τηρείται η διαδικασία της παρ. 1α) ή 1β) του άρθρου 25 του Ν. 3846/10).»

5. Μη υπαγωγή στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ ελευθέρων επαγγελματιών με έδρα σε περιοχές προαιρετικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ που εκ της φύσης της δραστηριότητάς τους, αυτή ασκείται αποκλειστικά στην έδρα τους

Ένα σημαντικό ζήτημα που φαίνεται να προκύπτει από σειρά αναφορών πολιτών ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη, αφορά στην πρακτική εξειδίκευση της έννοιας της «πραγματικής άσκησης δραστηριότητας». Υπάρχουν αρκετές κατηγορίες ελευθέρων επαγγελματιών με έδρα σε περιοχές προαιρετικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ που εκ της φύσης της δραστηριότητάς τους, αυτή ασκείται αποκλειστικά στην έδρα τους. Αυτοί δεν πρέπει να υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ για μόνο τον λόγο ότι έχουν εκδώσει τιμολόγια σε πελάτες που έχουν έδρα σε περιοχές υποχρεωτικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ. Μέριμα για αυτή την κατηγορία περιπτώσεων λαμβάνει ευτυχώς και το υπ. αριθμ. Φ 10035/12393/739 από 23.6.2010 διευκρινιστικό έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (σ.4): «1. Όλα τα παραπάνω αναφερόμενα στην περίπτωση αυτή (γ) αφορούν μόνο στους επαγγελματιοβιοτέχνες και εμπόρους που, ως εκ της φύσης του επαγγέλματός τους, είναι δυνατόν να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους και σε περιοχές υποχρεωτικής

ασφάλισης του Ο.Α.Ε.Ε.. Προφανώς δεν αφορούν στους ιδιοκτήτες περιπτέρου, καφενείου, κουρείου, κρεοπωλείου, μπακάλικου κ.λ.π.». Όμως δυστυχώς αρκετές φορές δεν λαμβάνεται υπόψιν αυτή η διευκρίνιση από τα αρμόδια περιφερειακά τμήματα του ΟΑΕΕ.

Συγκεκριμένα, έχει καταγγελθεί από ελεύθερους επαγγελματίες περιοχών προαιρετικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ ότι τα αρμόδια περιφερειακά τμήματα του ΟΑΕΕ έχουν ζητήσει την ασφάλισή τους στον ΟΑΕΕ παρότι πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια για συνέχιση της ασφάλισης στον ΟΓΑ και παρότι ασκούν το ελεύθερό τους επάγγελμα εκ των πραγμάτων μόνο στην έδρα τους (π.χ. συνεργεία αυτοκινήτων, ταβέρνες), επειδή έχουν κόψει κάποιο ή κάποια τιμολόγια σε πελάτες οι οποίοι έχουν έδρα σε περιοχές υποχρεωτικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ. Αυτή η πρακτική είναι μη σύννομη και σε αντίθεση προς τις ρυθμίσεις του άρθρου 25 του ν. 3846/2010. **Καθόσον παρέχονται υπηρεσίες μόνο στους χώρους των συνεργείων και πωλούνται εδέσματα μόνο στους χώρους των ψητοπωλείων, η πραγματική άσκηση της δραστηριότητας γίνεται μόνο εκεί, ανεξάρτητα με το που έχει την έδρα του ο πελάτης που λαμβάνει την απόδειξη ή το τιμολόγιο.**

Συνεπώς, είναι χρήσιμο να ενημερωθούν άμεσα και συγκεκριμένα όλα τα περιφερειακά τμήματα για την ως άνω ορθή διευκρίνιση του άρθρου 25 από το διευκρινιστικό έγγραφο προκειμένου να αποφεύγονται πρακτικές όπως οι καταγγελλόμενες. Στην ενδεικτική λίστα των ως άνω επαγγελμάτων της σελ. 4 του διευκρινιστικού εγγράφου της ΓΓΚΑ είναι χρήσιμο να προστεθούν και οι ιδιοκτήτες συνεργείων, εστιατορίων, ψητοπωλείων, ταβερνών, ουζερί, αναψυκτηρίων και παρεμφερών δραστηριοτήτων.

6. Τελική Πρόταση

Συνεπεία των ανωτέρω, προτείνουμε την άμεση τροποποίηση των άνω δύο διευκρινιστικών εγγράφων της ΓΓΚΑ και του ΟΑΕΕ σύμφωνα με τις προτάσεις μας και τις παρατηρήσεις μας. Στο μεταξύ, προτείνουμε να μην λαμβάνονται υπόψιν τα άνω μη νόμιμα σημεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΕ.

Λόγω του μεγάλου όγκου των αναφορών αλλά κυρίως της σημασίας και ευρύτητας του προβλήματος, ζητούμε την άμεση διεκπεραίωση του ζητήματος σύμφωνα με τις προτάσεις μας και την αιτιολογημένη προφορική και έγγραφη σχετική ενημέρωση των αρμοδίων περιφερειακών τμημάτων του ΟΑΕΕ και της Αρχής μας.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας. Σας ευχαριστούμε θερμά για τη συνεργασία και προσβλέπουμε στην άμεση απάντησή σας.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση,

Καθηγητής Γιάννης Σακέλλης

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση: Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κυρία Λούκα Κατσέλη